



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **K. B.**, zastoupena JUDr. Vojtěchem Mihalíkem, advokátem se sídlem Brněnská 154/32, Mikulov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2020, č. j. 31 Af 41/2018 - 64,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. 7. 2020, č. j. 31 Af 41/2018 - 64, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 5. 4. 2018, č. j. 15277/18/5100-41453-711845, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o žalobě 25 570 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Vojtěcha Mihalíka, advokáta.
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 9 114 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Vojtěcha Mihalíka, advokáta.

Odůvodnění:

I.

[1] Finanční úřad pro Jihomoravský kraj, Územní pracoviště Brno-venkov (dále též „správce daně“), rozhodnutím ze dne 6. 9. 2017, č. j. 3922782/17/3005-80541-709603, nevyhověl návrhu žalobkyně na vyloučení majetku (osobního automobilu Mercedes-Benz

204 C 200 CDI, RZ: X; dále též „automobil“) z daňové exekuce dlužníka JCompany, s. r. o. (IČO: 01386778, od 19. 6. 2018 pod obchodní firmou Beledotrix s. r. o.; dále též „JCompany“).

[2] Odvolání žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 4. 2018, č. j. 15277/18/5100-41453-711845 (dále též „rozhodnutí o odvolání“). Žalovaný s odkazy mj. na judikaturu Nejvyššího soudu týkající se přechozí právní úpravy (zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník) přisvědčil názoru správce daně, že automobil byl v době jeho soupisu správcem daně ve vlastnictví společnosti JCompany, a nikoliv ve vlastnictví žalobkyně, neboť kupní smlouva na daný automobil ze dne 17. 5. 2017 uzavřená mezi společností JCompany a žalobkyní (jedinou společnicí a jednatelkou společnosti JCompany) je z důvodu absence úředního ověření podpisů na této smlouvě absolutně neplatná pro zjevné narušení veřejného pořádku podle § 588 věta první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném pro rozhodné období (dále též „OZ“). Vzhledem k absolutní neplatnosti dané kupní smlouvy bylo dle žalovaného irelevantní, zda došlo k přepisu automobilu v centrálním registru vozidel, či zda byla za automobil uhrazena kupní cena dle dané kupní smlouvy.

II.

[3] Žalobkyně podala proti rozhodnutí o odvolání žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem identifikovaným ve výroku tohoto rozhodnutí. Soud se ztotožnil s orgány finanční správy, že automobil v době exekuce vlastnila společnost JCompany, a nikoliv žalobkyně. Odkázal ve shodě s žalovaným mj. na civilní judikaturu týkající se přechozí právní úpravy a dovodil, že kupní smlouva ze dne 17. 5. 2017 byla z důvodu absence úředního ověření podpisů absolutně neplatná podle § 588 věta první OZ, a to pro rozpor s § 13 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění účinném pro rozhodné období (dále též „ZOK“). Absence úředního ověření podpisů přitom dle soudu představovala zjevné narušení veřejného pořádku, neboť tato šla proti smyslu § 13 ZOK, kterým je ochrana třetích osob, zejména věřitelů. Zápis v registru vozidel na této skutečnosti dle soudu nemohl ničeho změnit. Krajský soud nepřisvědčil ani dalším žalobním námitkám, a žalobu proto jako nedůvodnou zamítl. Plné znění jeho rozsudku je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[4] Proti citovanému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost. Namítla zejména, že dosavadní řízení v její věci jsou stížena přepjatým formalismem. Žalobkyně nerozporuje, že účelem a smyslem § 13 ZOK je ochrana věřitelů před následnou úpravou obsahu smlouvy či data jejího uzavření. Orgány finanční správy však v průběhu celého řízení nerozporovaly, že k podpisu předmětné smlouvy došlo v květnu roku 2017, tj. před zahájením exekučního řízení. Stejně tak nevznesly námitky vůči tomu, že by byl jakkoli upravován text dané kupní smlouvy. Žalovaný i krajský soud rozporovali toliko formu dané smlouvy, když z absence úředního ověření podpisů dovozovali bez dalšího absolutní neplatnost smlouvy. Stěžovatelka je však přesvědčena, že v jejím konkrétním případě existuje množství indicií svědčících o tom, že

pokračování

daná kupní smlouva byla dne 17. 5. 2017 uzavřena ve znění předloženém správci daně. Ve smlouvě se hovoří o tom, že kupní cena za automobil bude uhrazena k rukám společnost JCompany. Na danou skutečnost navazuje faktura vystavená dne 17. 5. 2017 znějící na částku uvedenou v kupní smlouvě. To, že došlo k úhradě kupní ceny, pak dokládá EET účtenka vystavená dne 19. 5. 2017. Na základě uvedeného přitom došlo k zápisu změny do registru vozidel, a to již v květnu roku 2017. Z těchto skutečností, které byly orgánům finanční správy známy, dle stěžovatelky plyne, že předmětná transakce proběhla v květnu roku 2017. Orgány finanční správy měly věc posoudit komplexně, zohlednit vzájemné souvislosti a materiální hledisko věci. Při tomto postupu měly hodnotit zejména to, zdali byli věřitelé ve smyslu § 13 ZOK ochráněni, či zda byli jednáním stěžovatelky zkráceni na svých právech. Podle stěžovatelky dále orgány finanční správy i krajský soud neměly vycházet z judikatury týkající se předchozí právní úpravy, neboť tato není pro nynější věc relevantní. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v řešeném případě je zásadní, že předmětná kupní smlouva neobsahovala ustanovením § 13 ZOK požadované úředně ověřené podpisy. Ustanovení § 582 odst. 1 OZ spojuje s takovou vadou neplatnost. Vzhledem k tomu, že zákonodárce v podmínce úředně ověřeného podpisu sledoval veřejnoprávní kontrolu, způsobuje jeho absence absolutní neplatnost. Žalovaný pak v této souvislosti opět odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu týkající se předchozí právní úpravy (sp. zn. 29 Cdo 689/2014 a sp. zn. 29 Cdo 1464/2009) a konstatoval, že na skutečnosti, že kupní smlouva byla ke dni sepsání předmětného vozidla absolutně neplatná, nemůže ničeho změnit ani skutečnost, zda byla uhrazena kupní cena plynoucí z této kupní smlouvy. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Předmětem věci je otázka vyloučení automobilu z daňové exekuce vedené u společnosti JCompany.

[9] Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující relevantní skutečnosti.

[10] Exekučním příkazem ze dne 2. 8. 2017, č. j. 3654046/17/3005-80541-709603, správce daně nařídil vůči společnosti JCompany daňovou exekuci prodejem movitých věcí k vymožení nedoplatku ve výši 261 383 Kč.

[11] Dne 3. 8. 2017 úřední osoby správce daně provedly soupis movitých věcí, do kterého zahrnuly rovněž předmětný automobil. Stěžovatelka (jediná společnice a jednatelka společnosti JCompany) během tohoto soupisu tvrdila, že automobil je v jejím vlastnictví, a nikoliv ve vlastnictví společnosti JCompany. To dokládala zaprvé osvědčením o registraci vozidla vydaným dne 17. 5. 2017, ve kterém je stěžovatelka uvedena jako vlastník automobilu, a zadruhé pak kupní smlouvu podepsanou dne 17. 5. 2017 uzavřenou mezi stěžovatelkou a společností JCompany (jednající prostřednictvím stěžovatelky), dle které stěžovatelka od společnosti JCompany koupila automobil za kupní cenu 250 000 Kč. Úřední osoby automobil i přesto sepsaly, neboť byly názoru, že předložená kupní smlouva neobsahuje veškeré zákonné náležitosti.

[12] Dne 7. 8. 2017 stěžovatelka při ústním jednání předložila správci daně kopii účtenky (daňového dokladu) ze dne 19. 5. 2017 na úhradu 250 000 Kč společnosti JCompany.

[13] Dne 14. 8. 2017 byl správci daně doručen návrh stěžovatelky na vyloučení automobilu z exekuce prováděné u společnosti JCompany. V tomto návrhu stěžovatelka poukazovala na doklady týkající se úhrady kupní ceny a na doklady týkající se převodu automobilu v centrálním registru vozidel. K návrhu stěžovatelka přiložila mj. opětovně kopii účtenky a dále pak kopii faktury č. 2170053 na předmětný automobil vystavenou společností JCompany dne 17. 5. 2017 (částka uvedená ve faktuře je 250 000 Kč).

[14] Správce daně návrhu stěžovatelky na vyloučení automobilu z exekuce nevyhověl. Poukázal na to, že kupní smlouva byla uzavřena mezi jednočlennou společností JCompany a jejím jediným společníkem (stěžovatelkou). Dle § 13 ZOK přitom taková smlouva musí být uzavřena písemně s úředně ověřenými podpisy. Není-li tomu tak, je smlouva absolutně neplatná, neboť je zde rozpor nejen se zákonem, nýbrž i s veřejným pořádkem (§ 588 věta první OZ). Povinnost úředního ověření podpisů totiž chrání věřitele dané společnosti (tj. i správce daně) i jiné osoby (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1464/2009 a sp. zn. 29 Cdo 689/2014). Správce daně proto uzavřel, že kupní smlouva byla v době soupisu automobilu absolutně neplatná, a automobil byl tedy ve vlastnictví společnosti JCompany, na čemž nic nemění stav v centrální evidenci motorových vozidel, který má pouze deklaratorní povahu, jakož ani to, zda došlo k úhradě kupní ceny.

[15] Odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí správce daně zamítl žalovaný rozhodnutím o odvolání. Ztotožnil se se závěrem správce daně, že automobil bylo lze sepsat v rámci exekuce společnosti JCompany, neboť kupní smlouva byla absolutně neplatná dle § 588 věta první OZ. Za irelevantní pak ve shodě se správcem daně považoval stav centrální evidence vozidel a otázku uhrazení kupní ceny.

[16] Citované závěry orgánů finanční správy byly potvrzeny i krajským soudem. I on byl názoru, že kupní smlouva byla pro absenci úředně ověřených podpisů bez dalšího absolutně neplatná podle § 588 věta první OZ pro zjevné narušení veřejného pořádku, což má plynout mj. z judikatury Nejvyššího soudu vztahující se k předchozí právní úpravě. Další skutkové okolnosti věci (stav v centrální evidenci vozidel) krajský soud nepovažoval za rozhodné.

pokračování

[17] Stěžovatelka se závěry krajského soudu a orgánů finanční správy nesouhlasí. Je přesvědčena, že její věc bylo namístě hodnotit komplexně, a nikoliv pouze formálně na základě absence úředního ověření podpisů automaticky dospět k závěru o absolutní neplatnosti kupní smlouvy. Ze stěžovatelkou předložených podkladů (týkajících se změny v registru vozidel a uhrazení kupní smlouvy) totiž plyne, že kupní smlouva byla uzavřena dne 17. 5. 2017 a jejím předmětem byl prodej automobilu za kupní cenu 250 000 Kč. Nedošlo tedy k porušení smyslu a účelu § 13 ZOK, kterým je ochrana věřitelů a dalších osob před pozdější úpravou obsahu kupní smlouvy či data jejího podpisu. Orgány finanční správy ostatně v průběhu řízení netvrdily, že by k uvedeným krokům (úpravě smlouvy) v nynější věci došlo. Stěžovatelka pak nesouhlasí ani s tím, že na její věc byla v předešlých řízeních aplikována civilní judikatura týkající se předchozí právní úpravy, a nikoliv nyní účinného § 13 ZOK. Stěžovatelka je tak názoru, že jejím návrhu na vyloučení automobilu z exekuce společnosti JCompany měly orgány finanční správy vyhovět.

[18] Podle § 179 odst. 1 daňového řádu: *Po nařízení daňové exekuce správce daně na návrh osoby, které svědčí právo k majetku nepřipouštějící provedení exekuce nebo osoby, které je exekučním příkazem ukládána povinnost ohledně takového majetku, popřípadě z moci úřední, rozhodnutím vyloučí z daňové exekuce majetek, kterému svědčí právo nepřipouštějící provedení exekuce; příjemcem tohoto rozhodnutí je dlužník a další osoby, které podaly návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce.*

[19] Mezi účastníky řízení je sporné, zda stěžovatelka v době soupisu automobilu byla osobou, které svědčí právo k majetku nepřipouštějící provedení exekuce. Jinými slovy, zda stěžovatelka v dané době automobil vlastnila. Orgány finanční správy a krajský soud byly názoru, že tomu tak nebylo, neboť kupní smlouva ze dne 17. 5. 2017 byla z důvodu absence úředního ověření podpisů podle § 13 ZOK absolutně neplatná pro zjevné narušení veřejného pořádku dle § 588 věta první OZ.

[20] Podle § 13 ZOK: *Smlouva uzavřená mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem vyžaduje písemnou formu s úředně ověřenými podpisy. To neplatí, je-li taková smlouva uzavřena v rámci běžného obchodního styku a za podmínek v něm obvyklých.*

[21] Podle § 582 odst. 1 OZ: *Není-li právní jednání učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem, je neplatné, ledaže strany vadu dodatečně zhojí. Zahrnuje-li projev vůle současně více právních jednání, nepůsobí nedostatek formy vyžadované pro některé z nich sám o sobě neplatnost ostatních.*

[22] Podle § 588 věta první OZ: *Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičítá dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek.*

[23] Jak orgány finanční správy, tak krajský soud daná ustanovení vyložily tak, že pokud na kupní smlouvě uzavřené mezi stěžovatelkou a společností JCompany nebyly podpisy úředně ověřeny, je tato bez dalšího absolutně neplatná podle § 588 věta první OZ. Dochází totiž k ohrožení věřitelů a dalších osob, což narušuje veřejný pořádek. Další skutkové okolnosti věci (přepis vlastníka automobilu v centrálním registru vozidel,

dokumenty týkající se úhrady kupní ceny) považovaly z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy za irelevantní. K těmto závěrům došly mj. za využití civilní judikatury Nejvyššího soudu týkající se předchozí právní úpravy (zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník).

[24] Kasační soud však nemohl přehlédnout, že Nejvyšší soud vydal v nedávné době rozsudek, ve kterém se zabýval výkladem účinné právní úpravy, tj. výkladem ustanovení § 13 ZOK a vlivem jeho porušení spočívajícího právě v absenci úředního ověření podpisů na platnost smlouvy. Jedná se o rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 10. 6. 2020, č. j. 31 ICdo 36/2020 - 103. V uvedeném rozsudku se uvádí mj. následující: „Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, uveřejněném pod číslem 43/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vysvětlil, že i v případě nedodržení zákonem stanovené formy právního jednání (stejně jako v případě rozporu obsahu právního jednání se zákonem podle § 580 odst. 1 o. z.) je právní jednání podle § 582 odst. 1 věty první o. z. neplatné toliko tehdy, vyžaduje-li to smysl a účel právní normy upravující formu právního jednání [...] Vyžaduje-li smysl a účel právní normy upravující formu právního jednání, aby její nedodržení bylo stíženo neplatností, pak tentýž smysl a účel právní normy je nutné zohlednit při posouzení, zda je důsledkem neplatnosti relativní či absolutní (tedy, zda k ní má soud přihlídnout toliko k námitce oprávněné osoby či z úřední povinnosti) [...] Z výše uvedeného plyne, že pro posouzení, jaké důsledky má nedodržení formy požadované ustanovením § 13 z. o. k. pro tam uvedená právní jednání, je nezbytné zjistit smysl a účel právní normy v tomto ustanovení obsažené. [...] Má-li společnost pouze jediného společníka, brozí, že smlouvy uzavřené mezi společností jednající jediným společníkem jako jejím zástupcem (lhostejno, o jaký právní důvod se opírá jeho zástupčí oprávnění) a tímto společníkem mohou být dodatečně „upravovány“, a to jak jde-li o jejich obsah, tak jde-li o datum jejich uzavření, popř. může být tvrzeno jejich uzavření v minulosti, aniž se tak ve skutečnosti stalo. Právě proto, aby k uvedenému nedocházelo, tj. aby se následně „neobjevovaly“ smlouvy, jež ve svém důsledku mohou negativně zasáhnout do práv či oprávněných zájmů třetích osob (typicky věřitelů společnosti či společníka), vyžaduje zákon písemnou formu (jež zachytí obsah právního jednání) a úřední ověření podpisu (jež současně postaví najisto datum, kdy smlouva byla uzavřena). Ustanovení § 13 z. o. k. tak chrání právní jistotu (předem neurčeného okruhu) třetích osob, zejména pak věřitelů společnosti a společníka, před případným nekorektním jednáním společníka a zástupce společnosti v jedné osobě. Tím současně chrání i podnikatelské prostředí jako takové. [...] Z popsání smyslu a účelu § 13 z. o. k. vyplývá, že důsledkem nedodržení formy požadované tímto ustanovením je neplatnost dotčeného právního jednání. Jelikož právní normy chránící právní jistotu patří mezi právní normy chránící veřejný pořádek [...], je na místě závěr, že porušení § 13 z. o. k. vede (zpravidla) i k narušení veřejného pořádku.“

[25] V dalším textu rozsudku se pak velký senát Nejvyššího soudu zabýval tím, jaké jednání splňuje podmínky zjevného narušení veřejného pořádku podle § 588 věty první OZ. Dospěl přitom k závěru, že „adverbium „zjevně“, užití v § 588 o. z., vyjadřuje důraz na zřejmost, jednoznačnost či nepochybnost závěru, že k narušení veřejného pořádku posuzovaným jednáním došlo. Je-li tomu tak, nastupuje důsledek v podobě absolutní neplatnosti. V opačném případě nelze o neplatnosti z důvodu narušení veřejného pořádku vůbec uvažovat. Jinak řečeno, veřejný pořádek buď narušen je, nebo není. V pochybnostech, zda byl posuzovaným jednáním narušen veřejný pořádek, je třeba se přiklonit k závěru, že tomu tak není. [...] Velký senát se proto odchyluje od závěrů vyjádřených v usneseních Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2018,

pokračování

sp. zn. 21 Cdo 2980/2018, ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. 21 Cdo 2576/2018, a ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. 21 Cdo 2815/2018, a uzavírá, že adverbium „zjevně“, užitý v § 588 o. z., nevyjadřuje požadavek na určitý stupeň intenzity narušení veřejného pořádku posuzovaným právním jednáním, nýbrž toliko zdůrazňuje, že narušení veřejného pořádku musí být zřejmé, jednoznačné a nepochybné. Je-li tomu tak, je posuzované právní jednání neplatné a soud k této neplatnosti přihlédne i bez návrhu. V opačném případě nelze o neplatnosti z důvodu narušení veřejného pořádku vůbec uvažovat. V této souvislosti velký senát považuje za potřebné zdůraznit, že ne každé odchýlení od právní normy chránící veřejný pořádek lze bez dalšího kvalifikovat jako její porušení, resp. jako narušení veřejného pořádku. Zakázána (nepřípustná) jsou podle § 1 odst. 2, části věty před středníkem o. z., pouze taková ujednání, která odporují smyslu a účelu určité právní normy, bez ohledu na to, zda tímto smyslem a účelem je ochrana veřejného pořádku, dobrých mravů, či jiných – v § 1 odst. 2 o. z. výslovně nezdůrazněných – hodnot [...]. Stejně jako v případě jiných hodnot (účelů) chráněných právními normami, i v případě veřejného pořádku je vždy třeba posuzovat, zda odchýlné ujednání jde proti smyslu a účelu dané právní normy, či zda tento smysl a účel zachovává, byť tak činí prostřednictvím odchýlné – autonomní – úpravy. [...] Současně platí, že i v případě nedodržení požadavku stanoveného § 13 z. o. k. je nutné vždy posuzovat, zda s ohledem na okolnosti konkrétního případu nebyl naplněn smysl a účel právní normy v tomto ustanovení obsažené přesto, že jednající společník nedodržel postup podle označeného ustanovení [...]. Uzavře-li například společnost zastoupená jediným společníkem smlouvu se svým jediným společníkem v elektronické podobě s využitím elektronické identifikace prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace podle zákona č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, a připojí-li jediný společník (jednající jak za společnost, tak i za sebe samého) uznávaný elektronický podpis (§ 6 odst. 2 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce), bude zpravidla na místě závěr, že smysl a účel požadavku § 13 z. o. k. byl naplněn a k narušení veřejného pořádku (přes nedodržení § 13 z. o. k.) nedošlo. Řečené platí i tehdy, kdy sice společník svým jednáním smysl a účel § 13 z. o. k. nenaplnil, nicméně s ohledem na okolnosti konkrétní věci není pochyb ani o obsahu posuzovaného právního jednání, ani o tom, že a kdy bylo učiněno (a že následně nedošlo k „úpravě“ obsahu či data jediným společníkem); ani v tomto případě totiž nedochází k obrožení práv či oprávněných zájmů třetích osob a tudíž ani k narušení veřejného pořádku. (důraz přidán).

[26] Právní věta vydaná k citovanému rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu pak zní: „Výraz „zjevně“, užitý v § 588 o. z. nevyjadřuje požadavek na určitý stupeň intenzity narušení veřejného pořádku posuzovaným právním jednáním, nýbrž toliko zdůrazňuje, že narušení veřejného pořádku musí být zřejmé, jednoznačné a nepochybné. Podle § 1 odst. 2 části věty před středníkem o. z. jsou zakázána (nepřípustná) pouze taková ujednání, která odporují smyslu a účelu určité právní normy, bez ohledu na to, zda tímto smyslem a účelem je ochrana veřejného pořádku, dobrých mravů, či jiných – v § 1 odst. 2 o. z. výslovně nezdůrazněných – hodnot. Proto je vždy třeba posuzovat, zda odchýlné ujednání jde proti smyslu a účelu dané právní normy, či zda tento smysl a účel zachovává, byť tak činí prostřednictvím odchýlné – autonomní – úpravy. Ustanovení § 13 z. o. k. patří mezi právní normy chránící veřejný pořádek. Je-li v důsledku nedodržení požadavku na písemnou formu právního jednání a úřední ověření podpisu jednajícího společníka narušen veřejný pořádek, je toto jednání neplatné soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu (§ 588 o. z.).“

[27] Z uvedeného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu tedy plyne, že skutečnost, že podpisy na smlouvě uzavřené mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem nejsou úředně ověřeny, sama o sobě nepostačuje pro závěr, že tato smlouva je absolutně neplatná podle § 588 věta první OZ pro zjevné narušení veřejného pořádku. Pro takový závěr je nutno zkoumat i další skutkové okolnosti a dospět na základě těchto k závěru, zda i přes absenci úředního ověření nedošlo k naplnění smyslu a účelu právní normy v tomto ustanovení obsažené. Je nutno se zaměřit zejména na to, zda okolnosti konkrétní věci nezakládají jistotu o obsahu smlouvy a o tom, že a kdy byla smlouva uzavřena.

[28] Aplikací uvedeného na nyní posuzovanou věc přitom nelze jinak, než dospět k závěru o nesprávnosti postupu orgánů finanční správy, které kupní smlouvu mezi stěžovatelkou a společností JCompany považovaly automaticky za absolutně neplatnou z důvodu zjevného narušení veřejného pořádku dle § 588 věta první OZ, a to pouze a jenom z důvodu absence úředního ověření podpisů na smlouvě. Stejně tak orgány finanční správy postupovaly nesprávně, pokud se odmítly zabývat veškerými okolnostmi posouzené věci, které byly stěžovatelkou tvrzeny a doloženy, a které měly relevanci ve vztahu k prokázání toho, zda byla kupní smlouva skutečně uzavřena v době a v podobě tvrzené stěžovatelkou. Poukázáno budiž zejména na stěžovatelkou předloženou fakturu na daný automobil vystavenou dne 17. 5. 2017, tj. stejného dne jako byla tvrzeně uzavřena kupní smlouva, a znějící na částku 250 000 Kč, tj. na stejnou částku jako byla uvedena v kupní smlouvě. Přehlédnout pak nelze ani účtenku ze systému EET vystavenou dne 19. 5. 2017 a znějící taktéž na 250 000 Kč. Za relevantní pak lze jistě považovat i stěžovatelkou předložené osvědčení o registraci vozidla vydané příslušným správním úřadem dne 17. 5. 2017 a potvrzující, že stěžovatelka je vlastníkem daného automobilu uvedeným v centrálním registru vozidel. Uvedené skutečnosti mají jistě relevanci pro posouzení otázky, zda skutečně dne 17. 5. 2017 došlo k uzavření kupní smlouvy na prodej automobilu mezi stěžovatelkou a společností JCompany, resp. otázky, zda tato smlouva byla fakticky uzavřena v podobě předložené stěžovatelkou úředním osobám správce daně při soupisu automobilu. Nutno dodat, že orgány finanční správy ani krajský soud netvrdily, že by stěžovatelka měla pozměnit obsah či datum uzavření předmětné kupní smlouvy.

[29] Z uvedeného plyne, že je nutno přisvědčit kasačním tvrzením stěžovatelky, že orgány finanční správy a následně i krajský soud posoudily věc nedostatečně, zohlednily-li při svém závěru stran absolutní neplatnosti kupní smlouvy dle § 588 věta první OZ pouze absenci úředního ověření podpisů a odmítly-li se zabývat dalšími (relevantními) okolnostmi věci. Při posuzování neplatnosti smlouvy podle § 588 věta první OZ uzavřené mezi jednočlennou společností zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem musí správní orgán hodnotit, zda i přes absenci úředního ověření podpisů na smlouvě nedošlo k naplnění smyslu a účelu § 13 ZOK (rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, č. j. 31 ICdo 36/2020 - 103). Kasační soud v této souvislosti dodává, že si je vědom, že označené rozhodnutí velkého senátu Nejvyššího soudu nemohlo být orgánům finanční správy v době jejich rozhodování známo, neboť bylo vydáno později. To ovšem nic nemění na tom, že Nejvyšší správní soud je nyní závěry tohoto rozhodnutí povinen zohlednit (podpůrně viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86).

pokračování

[30] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že nemohl jinak, než zrušit napadený rozsudek krajského soudu. Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.], zdejší soud zrušil i rozhodnutí žalovaného (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, č. 1865/2009 Sb. NSS) a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Zohlední tedy nyní nastalou situaci ve světle výše citovaného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, č. j. 31 ICdo 36/2020 - 103. Při posouzení podkladů předložených stěžovatelkou přitom bude respektovat i judikaturu zdejšího soudu týkající se důkazního standardu v řízení o vyloučení majetku z exekuce (viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2018, č. j. 7 Afs 348/2018 - 32).

[31] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[32] Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[33] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka měla v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i o kasační stížnosti.

[34] Náklady řízení o žalobě se sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 5 000 Kč (3 000 Kč za žalobu, 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku a 1 000 Kč za návrh na předběžné opatření) a dále z náhrady nákladů zastoupení za 5 úkonů právní služby provedených zástupcem stěžovatelky: 1) převzetí a příprava zastoupení, 2) podání žaloby, 3) podání repliky k vyjádření žalovaného, 4) půl úkonu za sepsání návrhu na odkladný účinek žaloby a půl úkonu za sepsání návrhu na předběžné opatření a 5) účast u soudního jednání. Za tyto úkony [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif ve spojení s § 35 odst. 2 s. ř. s.] náleží stěžovateli odměna ve výši 3 100 Kč za jeden úkon [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu], tj. 15 500 Kč. Stěžovatelka má též právo na náhradu hotových výdajů jejího zástupce za tyto úkony ve výši 5 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna zástupce za řízení před krajským soudem činí 17 000 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o 3 570 Kč. Spolu se zaplaceným soudním poplatkem má tedy stěžovatelka právo na náhradu nákladů řízení o žalobě v částce 25 570 Kč.

[35] Náklady řízení o kasační stížnosti se sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 5 000 Kč a dále z náhrady nákladů zastoupení za 1 úkon právní služby učiněný zástupcem stěžovatelky spočívající v podání kasační stížnosti. Za tento úkon [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] náleží stěžovateli odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu]. Stěžovatelka má též právo na náhradu hotových výdajů jejího zástupce za tento úkon ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního

tarifu). Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů zástupce za řízení před Nejvyšším správním soudem činí 3 400 Kč. Zástupce stěžovatelky je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o 714 Kč. Spolu se zaplaceným soudním poplatkem má tedy stěžovatelka právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti v částce 9 114 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. března 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu